

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĀELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU
BUDITE MILOSRDNI
KAO ŠTO JE MILOSRDAN
OTAC VAŠ

mihael

5/2022.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANĐELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**

Godište XVI. (2022.), broj 5 (512)
SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU
20. veljače 2022.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan
tel.: 22 712, 85 682;
e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
tel.: 88 853, 82 805;
e-mail: vbakula@mup.hr

Naslovna stranica: Đuro Seder
Ozdravljenje

<https://www.svetiantosarajevo.com/>

VELJAČA

Ned 20. SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU
Sveti mučenici Osijeka i Panonije
Leon Čudotvorac, Lav, Lea

Pon. 21. Petar Damiani, Damir, Eleonora

Uto. 22. **Katedra sv. Petra**,
Petar, Izabela, Tvrtko

Sri. 23. Polikarp biskup i mučenik,
Stefan Wincenty Frelichowski

Čet. 24. Sinerot Srijemski, Goran, Matija

Pet. 25. Donat Zadarski, Berislav, Nestorije,
Cezarije

Sub. 26. Aleksandar, Sandra, Branimir

MEDITACIJA

Utopija?

3

SLUŽBA RIJEČI: DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Budite milosrdni kao što je milosrdan
Otac vaš

4

HOMILIJA

Čist račun i duga ljubav

8

KATEHEZA

Isus iz Nazareta središte svemira i
povijesti

10

Mali vjeronaučni leksikon

16

UZ BLAGDAN

Stefan Wincenty Frelichowski

17

NAŠI POKOJNI

18

Utopija?

Je li stvarno ljubav prema neprijatelju utopija, nešto nemoguće, pretjerivanje? Božja ljubav, agape, je bezuvjetna ljubav koja ne ovisi o stavu drugoga, prijateljskom ili neprijateljskom;

Kako mogu nešto osjećati prema onom tko mi da otkaz?

Ljubav nije u prvom redu stvar osjećaja nego odluke. Ja sam se odlučio biti za tebe, bez obzira kako se ti prema meni ponašaš. Sjećate se još vjenčanja: ljubiti ću te i poštovati sveg života svog, u dobru i zlu. Kad dođu zla, teška vremena svađe i samoće, pa onda izgubimo plemenite i lijepe osjećaje prema supružniku, moja odluka ljubavi ostaje.

Isus na križu, mislite da je imao velike osjećaje kad su ga pljuvali, no on se odlučio biti za ljude također i u toj teškoj situaciji. *Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!* Sveti Stjepan kad su ga kamenovali: *Ne uzmi im ovo za grijeh!*

Na početku današnjeg evanđelja, Isus govori da je rečeno *oko za oko zub za zub*, kako ti meni tako ja tebi. U kršćanskom životu je druga deviza: *kako Bog meni tako ja tebi*. To znači da moraš prije toga sam iskusiti Božju ljubav da je Bog uza te makar si grešnik, makar si mu okrenuo leđa. I ako si to doživio, onda tako čini i ponašaj se prema drugim ljudima i kad ti to teško pada sjeti se da te Bog ljubi bez obzira što si takav kakav jesi. To će ti dati snage da se ponašaš prema drugima kao što se Otac nebeski ponaša prema tebi.

Prvo čitanje: 1 Sam 26, 2.7-9.12-13.22-23

Gospodin te predao u moje ruke, ali ja nisam htio dići ruke na tebe

Čitanje Prve knjige o Samuelu

U one dane: Ustade Šaul i siđe u pustinju Zif, a s njim tri tisuće izabраних Izraelaca, da traži Davida u pustinji Zifu.

David i Abišaj dopriješe noću do vojske: i gle, Šaul ležaše i spavaše u taboru, a koplje mu kod uzglavlja zabodeno u zemlju. Abner i vojnici ležahu oko njega.

Tada Abišaj reče Davidu: „Danas ti je Bog predao u ruke tvoga neprijatelja. Zato sada dopusti da ga njegovim vlastitim kopljem pribodem za zemlju, jednim jedinim udarcem, drugoga mi neće trebati.“ Ali David odgovori Abišaju: „Nemoj ga ubijati! Jer tko će dignuti ruku svoju na pomazanika Gospodnjeg i ostati nekažnjen?“

Nato David uze koplje i vrč za vodu što su bili kod Šaulova uzglavlja i oni odoše. Nitko nije ništa vidio ni opazio, nitko se nije probudio, nego su svi spavali jer bijaše na njih pao dubok san od Gospodina.

David prijeđe na drugu stranu i stade na vrh gore, podaleko, tako da je među njima bio velik prostor. I viknu David: „Evo kraljeva koplja, neka dođe jedan od momaka i neka ga uzme! A Gospodin će vratiti svakome po njegovoj pravdi i njegovoj vjernosti: danas te Gospodin bijaše predao u moje ruke, ali nisam htio dići ruke svoje na pomazanika Gospodnjega.“

Riječ Gospodnja

Prva i Druga knjiga o Samuelu u početku su činile jednu cjelinu. Prvi grčki prijevod Biblije razdvojio ih je na dvije knjige, a to su kasnije prihvatili i latinski prijevodi. Ne zna se tko je njihov pisac. Nazvane su tako jer prate Samuela koji je pomazao prva dva izraelska kralja. Knjige opisuju vrijeme od svršetka vladavine sudaca do posljednjih dana kralja Davida (oko 1075. - 975. g. pr. Kr.)

Prva knjiga o Samuelu dijeli se na tri dijela. Prvi govori o proroku Samuelu (1Sam 1-7), drugi dio govori o odnosu Samuela i kralja Šaula (1Sam 8-15), a treći o odnosu Šaula i Davida (1Sam 16-31).

Današnje prvo čitanje opisuje Davidovo bježanje od Šaula i pokušaj pomirenja. Šaul je gonio Davida s tri tisuće, a uz Davida je bilo šesto vojnika. David se po noći s pratiteljem Abišajem ušuljao u Šaulov šator i premda ga je mogao ubiti i riješiti se progona, to nije učinio. Uzeo je koplje i vrč kao dokaz za to. Nije se usudio "dići ruku na pomazanika Gospodnjeg". Nadao se da će na takav način Bog njemu iskazati milosrđe. David se uzdao u Božju dobrotu i nastojao je tu dobrotu vjernički živjeti. Tu je David pomalo novozavjetan.

Otpjevni psalam: Ps 103,1-4.8.10.12-13

Milosrdan je i milostiv Gospodin

Blagoslavljaaj, dušo moja, Gospodina
i sve što je u meni,
sveto ime njegovo!
Blagoslavljaaj, dušo moja, Gospodina
i ne zaboravi dobročinstava njegovih!

*****

On ti otpušta sve grijehe tvoje,
on iscjeljuje sve slabosti tvoje;
on ti od propasti izbavlja život,
kruni te dobrotom i nježnošću.

*****

Milosrdan je i milostiv Gospodin,
spor na srdžbu i vrlo dobrostiv.
Ne postupa s nama po grijesima našim
niti nam plaća po našim krivnjama.

*****

Kako je istok daleko od zapada,
tako udaljuje od nas bezakonja naša.
Kako je otac nježan prema sinovima,
tako je Gospodin nježan
prema onima što ga se boje.

*****

U današnjem pripjevnom psalmu progovara grešnik koji je u Bogu pronašao milosrđe te ga osobno želi hvaliti. Psalam promišlja o Božjim vrlinama i kvalitetama: Bog je Ljubav i Nježnost.

Na osobnoj razini ova se božanska obilježja nadasve očituju u milosrđu. Božje milosrđe rađa se iz spoznaje naše krhkosti i zbog toga čovjek treba biti svjestan svojih grijeha i slabosti. Ne zbog moguće kazne, već stoga što grijesima ranjava očinsku ljubav koju Bog ima prema nama.

(Služba riječi 306/22)

Drugo čitanje: 1Kor 15,45-49

Kao što smo nosili sliku zemljanoga, nosit ćemo i sliku nebeskoga

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

Braćo!

Prvi čovjek, Adam, postade živa duša,
posljednji Adam - duh životvorni.

Ali ne bi najprije duhovno,
nego naravno pa onda duhovno.

Prvi je čovjek od zemlje, zemljan;
drugi čovjek - s neba.

Kakav je zemljani
takvi su i zemljani,
a kakav je nebeski
takvi su i nebeski.

I kao što smo nosili sliku zemljanoga,
nosit ćemo i sliku nebeskoga.

Riječ Gospodnja

Nastavljamo pratiti Pavlov nauk o uskrsnuću tijela. Još uvijek raspravlja s protivnicima nauka o uskrsnuću. Na pitanje o načinu uskrsnuća, jer tijela pokojnika istrunu u zemlji, odgovara opisom sijanja i klijanja „Što siješ, ne oživljuje ako ne umre“ (15,36). Sije se tijelo naravno, uskršava tijelo duhovno“ (15,44).

U današnjem čitanju Pavao nasuprot Isusu stavlja Adama. Pavao je bio židovski teolog, i sukladno tadašnjoj židovskoj teologiji smatra da će svršetak svijeta biti sličan njegovom početku. „Prvi čovjek je od zemlje, zemljan“ prenio je na ljude svoju ljudsku narav, svoju smrtnost i svoju grješnost. „Drugi čovjek je s neba“. Krist je Novi Adam koji ljudima daruje novi život i vraća im ono što su izgubili u prvom Adamu.

Evandjelje: Lk 6,27-38

Budite milosrdni kao što je milosrdan Otac vaš

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U ono vrijeme:
Reče Isus svojim učenicima:

„Vama koji slušate velim: Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju. Onomu tko te udari po jednom obrazu pruži i drugi, i onomu tko ti otima gornju haljinu ne krati ni donje. Svakomu tko od tebe ište daji, a od onoga tko tvoje otima ne potražuj. I kako želite da ljudi vama čine, tako činite i vi njima.

Ako ljubite one koji vas ljube, kakvo li vam uzdarje? Ta i grešnici ljube ljubitelje svoje. Jednako tako, ako dobro činite svojim dobročiniteljima, kakvo li vam uzdarje? I grešnici to isto čine.

Ako pozajmljujete samo onima od kojih se nadate dobiti, kakvo li vam uzdarje? I grešnici grešnicima pozajmljuju da im se jednako vrati.

Nego, ljubite neprijatelje svoje. Činite dobro i pozajmljujte ne nadajući se odatle ničemu. I bit će vam plaća velika, i bit ćete sinovi Svevišnjega jer je on dobrostivi prema nezahvalnicima i prema opakima.

Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan.

Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i oprostit će vam se. Dajte i dat će vam se: mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše jer mjerom kojom mjerite vama će se zauzvat mjeriti.“

Riječ Gospodnja

Evandeosko čitanje možemo podijeliti na dvije glavne teme. U prvoj se govori o ljubavi prema neprijateljima, a u drugoj o načinu i razlozima iskazivanja milosrđa.

Potaknut vjerojatno progonima prvih kršćana u kojima su progonjeni znali biti i ljuti i u napasti mržnje i osvete prema progoniteljima, ili su bili u napasti prikrivati pripadnost Crkvi, evanđelist donosi Isusove riječi o ponašanju njegovih učenika. Slušateljima odgojenim na starozavjetnom Zakonu odgovaranja istom mjerom, i zapovijedi o ljubavi prema bližnjemu, a mržnji neprijatelja, Isusove riječi zacijelo su zvučale začudno i paradoksalno.

Zapovijed ljubavi prema neprijatelju izraz je Isusove osude svakoga nasilja. On ne vjeruje da nasilja i prevrati mogu napraviti pomak na bolje. Isus traži promjenu srca kao početak promjene na bolje cijeloga svijeta.

Unatoč zapovijedi ljubavi prema neprijatelju, moramo primijetiti da ni Isus u tome „nije bio potpuno dosljedan“. Na udarac na suđenju nije okrenuo drugi obraz, nego je upozorio na nepravdu i neopravdanost tog udarca. Time je i nas uputio da pokažemo da znamo da nam je nanesena nepravda, ali da ne moramo odgovoriti nasiljem.

Druga tema današnjeg čitanja je milosrđe, način iskazivanja i razlozi milosrđa. Na samom početku, Isus veli: „kako želite da ljudi vama čine, tako činite i vi njima.“ To Isusovo zlatno pravilo razlikuje se od svih drugih zlatnih pravila. Nije dovoljno izbjegavati čine koje sami ne želimo iskusiti na sebi, nego treba pozitivno djelovati, činiti ono što sami priželjkujemo od drugih prema sebi.

Ljubav prema neprijateljima i milosrđe prema onima koji to „ne zaslužuju“ znak je razlikovanja Isusovih učenika od onih koji to nisu.

Čist račun i duga ljubav

Ima ljudi koji umru čekajući pravdu. Kao da je uzalud ponavljati: *Pravda je spora, ali dolazi*. Ne zna se što je gore, biti naivan i vjerovati u pravdu i dobre ljude ili prestati plivati uzvodno, prestati vjerovati i boriti se. Naravno, teško je nekada ustrajati. Kad se dogode loše stvari poželiš uzvratiti istom mjerom. U nekim poslovima čovjek čovjeku mora biti vuk. Radi napretka u karijeri moraš varati, moraš biti spreman prevariti i najboljeg prijatelja. Čak i natjecanja potiču ono životinjsko u čovjeku: preživljava jači. Čuveno olimpijsko geslo „brže, više, jače“ umjesto da motivira natjecatelja da pokaže najviše što može, često je usmjereno protiv drugih natjecatelja sa željom da ih se porazi. Ako je tako u sportu kako li je tek u gospodarstvu i politici. Jedni drugima su konkurenti, protivnici, umjesto subraća i suputnici. Teško je biti čovjek, reći će netko, puno je lakše, unosnije i sigurnije biti varalica, bez karaktera i savjesti.

Osveta

Ako vas netko udari rukom, lažima, nepravdom, normalno je da ćete se braniti. Kojim sredstvima? Istom mjerom. Na prijevaru uzvrat prijevaram, na klevetu udari klevetom, udarac uzvrat udarcem. Ako tebe netko rastuži ni ti njega nemoj žaliti. Tko tebi uskrati pozdrav ni ti se njemu nemoj više javljati. Tko tebe ponizi, ponizi i ti njega. Tko tebe pljune, pljuni i ti njega. Ako ti netko kvari raspoloženje i zagorčava mirne dane, ne daj se: uzvrat istom mjerom. Još i više, neka zna s kim ima posla. I nakon takvih reakcija sigurno će ti biti bolje.

Hoće li, pitamo se?

Ako niste krivi pitat ćete se kako i zašto, ali za neke prilike i za neke ljude nema objašnjenja. Kao što ima ljudi koji nam donose blagoslov, tako nam neki ljudi na životnom putu donose komplikacije, pomutnju i probleme. I loši ljudi moraju postojati, nitko ih nema pravo ukloniti. Loši ljudi postoje da se obrate ili da budu opomena dobrima. Želja za osvetom prvi je znak slabosti. Nije slatka, ne donosi mir i ne rješava problem. Ali ima svoje prednosti. Podsjeća na to kakvi nikad ne smijemo postati, pomiče granice naše izdržljivosti i čini nas jačima. Iz toga proizlazi molitva i zahvalnost.

Molite za one koji vas zlostavljaju

Neprijatelji, mrzitelji, zlostavljači pomiču naše granice. Trebamo im zahvaliti za vjeru i nadu koju nisu uspjeli ubiti nego su ih učvrstili. Treba im zahvaliti za lekciju praštanja, za pročišćenje koje je mučno ali je nužno. Ako gledamo široko, bolji su nam neprijatelji nego prijatelji. Prijatelji nas vežu za zemlju svojom dobrotom, a neprijatelji guraju Bogu. Mudrac je to ovako usporedio: *Gonjena zvijer nađe sigurnije sklonište nego li negonjena*. Tako i čovjek gonjen neprijateljima nalazi najsigurnije sklonište kod Gospodina, a tu mu ni prijatelji ni neprijatelji ne mogu duši naškoditi. Neprijatelji su križ, oni su naša zaslužena pokora, a križ je spas i ne treba ga proklinjati nego blagoslivljati. Neprijatelji nas uče ono što rijetki nauče, da čovjek nema neprijatelja u svijetu izvan sebe. Samo onaj mrzi neprijatelje tko ne zna da neprijatelji nisu neprijatelji nego surovi prijatelji.

Vladimir Blažanović, *Tko je bez grijeha*, <https://hkm-mittelbaden.de>

Milosrdni kao Otac

Uzdržavanja od osvete i opraštanje je jedna od najplemenitijih ljudskih vrlina. Iako se smatra da je osveta primitivna i opasna, i u najmodernijim društvima sva kaznena prava počivaju na osveti, makar simboličnoj. Isus želi promijeniti taj osvetnički mentalitet Starog zavjeta. Ono često spominjano pravilo „oko za oko, zub za zub“, redovito se krivo tumači. Naravno da se nisu vadili organi, nego se tražila odgovarajuća materijalna nadoknada. Knjiga mudrih izreka poručuje: „Ne veseli se kad padne neprijatelj tvoj i ne kliči srcem kad on posrće.“ Sam Bog je od početka htio otkupljenje pogana, čak i onih koji su mu se suprotstavljali u svom neznanju. Stara židovska predaja čuva priču o Izlasku odabranog naroda iz Egipta. Kad je Crveno more potopilo faraona i njegovu vojsku, anđeli koji služe pred Presvetim htjeli su pjevati pohvalne pjesme, ali sam Bog se tome usprotivio: „Ne možete pjevati pohvalne pjesme dok se djelo ruku mojih u moru utapa.“ Ne više pojedinac, nego Isus plaća cijenu našeg otkupljenja. Zato kod Isusa ne postoji tolerancije, nego samo ljubav: „Oprosti im jer ne znaju što čine.“ I lopov s lopovom dijeli i jedan drugoga podnose (toleriraju). Carinici i grešnici dijele plijen, otetu zaradu. Isus poziva

da darivamo. On predlaže viši stupanj ljubavi koja ne samo da ne poznaje ograničenja - ljubi bližnjega - nego ide iznad toga: Ljubiti i neprijatelje, ali ne nekako trgovački opterećeno, nego slobodno, neovisno o raspoloženju i spremnosti onoga kome je ljubav upućena i neovisno od njegova odgovora.

Ima ljudi koji nam nisu dragi. Ima ljudi koji nam nisu bili dragi, ali su nam postali dragi. Ima ljudi koji su bili ljuti neprijatelji, ali su postali prijatelji. Ne moraju nam svi biti dragi i ne moraju svi biti prijatelji. Ali sa svoje strane ne smijemo imati neprijateljski stav prema bilo kome.

Da bismo razumjeli Isusa i njegov zahtjevan nauk potrebno mu se sasvim približiti i gledati svijet onako kako ga on gleda. Za pravo razumijevanje nužno je obraćenje. *Molite za one koji vas progone*. Tek tako ćete biti čitavi, cjeloviti, ispunjeni, potpuni ili jednom riječju - sveti, nebeski.

Svaki čovjek ima u sebi neku skrivenu, unutarnju snagu za koju ponekad i ne zna. Isus svojim riječima i svojom milošću oslobađa u čovjeku tu moć suzdržljivosti, strpljivosti, praštanja i dobrote.

Giacomo Biffi*

Isus iz Nazareta središte svemira i povijesti

U sljedećih nekoliko brojeva objavit ćemo dijelove knjige **Giacoma Biffija „Isus iz Nazareta središte svemira i povijesti“**.

Knjigu je objavila **Naklada Verbum**, Split, 2006.

Tekstove prenosimo uz ekskluzivno dopuštenje izdavača koje vrijedi isključivo za „Mihael“, listić policijske kapelanije sv. Mihaela MUP i RP.

Treće poglavlje

Izvornost

"Nova snažna nauka"

Isus je, dakle, čovjek savršeno uključen u palestinsko društvo i život. Svjesni je sudionik kulture i povijesti vlastitoga naroda. On je "rabbi" koji govori, obrazlaže, poznaje i navodi Sveta pisma poput jednoga od mnogih "učitelja Izraela" (usp. Iv 3,10).

Ipak, njegova nazočnost, njegovo držanje, njegovo naučavanje odmah su se pokazali kao eksplozija novosti bez presedana i bez usporedbe. "Nikada nitko nije ovako govorio" (Iv 7,46), kažu zapanjeni i zadivljeni čuvari koje je Sinedrij poslao da ga uhvate.

Već na početku njegova javnog poslanja slušatelji shvaćaju da se nalaze pred nečim neočekivanim, nečuvenim, potresnim, te su prepadnuti. U tom pogledu značajna je izjava očevidaca iz Kafarnauma, kako nam je donosi Marko u svojem pučkom i neposrednom govoru: "Svi se prestrašišu te se zapitkivahu:

"Što li je ovo? Nova li i snažna nauka" (Mk 1,27: *didahe kaine kat eksousian*).

Bez sumnje da su u igru ušle i Gospodinove iznenađujuće čudotvorne moći, o kojima ovdje ne želimo govoriti. Za naše istraživanje važno je istaknuti dojam izvornosti i snage koje je na slušatelje ostavljao mladi prorok iz Nazareta svojim naukom tako različitim od onoga pismoznanaца njegova vremena.

Pismoznanci su se ograničavali na razglabanje svetih tekstova, pokušavajući ih shvatiti svojom egzegetskom upornošću. Isus, naprotiv, sve dovodi u dodir i zajedništvo s "ostvarenom stvarnošću": "Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima" (Lk 4,21), kako reče u sinagogi u Nazaretu.

"Politički nekorektan"

Unutar ovakve vrste iskustva, čak i istina koju je Izrael posjedovao i čuvao poprima drugo značenje. Usne ovoga osobitog učitelja počinju širiti nečuvene poruke, koje remete i dovode u krizu mnoga do tada neosporiva uvjerenja i mnoga općeprihvaćena mišljenja.

*Kardinal Giacomo Biffi, nadbiskup Bologne u miru, u ovoj knjizi odgovara svima koji žele znati nešto sigurno i istinito o Isusu iz Nazareta.

Emil Nolde, *Isus i grješnik*, <http://www.svetiantosarajevo.com/>

Tako se Isus koji, usprkos svemu, s potpunom vjernošću dijeli vjeru i pravovjerje sinagoge - a očito prožet svjetlošću koja se je objavila Abrahamu, Mojsiju, Davidu, prorocima - često pojavljuje kao nepokolebljivi antikonformist. Štoviše, današnjim rječnikom rečeno, u različitim pitanjima pokazuje se "politički nekorektan". Spremne reakcije okoline ukazuju nam često na slučajeve u kojima se na takvu različitost od općeprihvaćenih ideja reagira žestoko.

"Politički nekorektan" za društvo njegova vremena je, primjerice, Isusov stav prema carinicima, bogatašima, suradnicima osvajača, poznatim lopovima te prema javnim grešnicama.

Dakako, kod njega ne postoji nikakvo ublaživanje osude bilo kojega moralnog prekršaja. Ali je jasno da je, usprkos tome, društveni okvir skandaliziran i šokiran njegovim govorom i ponašanjem. No, on se ne brine, štoviše ide i dalje te izgovara riječi koje su neizbježno morale biti prosuđene kao pretjerane i provokativne: "Zaista, kažem vam, carinici i bludnice pretekoše vas u kraljevstvo Božje" (usp. Mt 21,31-32).

Primat nutrine

Isus odbija prihvatiti farizejski ozlojeđeni legalizam i ritualizam, koji je postao neumjeren i nasilan. Naprotiv, potvrđuje primat nakane i nutarnje čistoće.

U snazi istoga načela odbacuje razliku između čistih i nečistih jela (razliku koja se je prema Levitskom zakonu, odnosila na jestivost raznih vrsta životinja): po njemu, sve životinje, u skladu s izvornim Stvoriteljevim planom, mogu postati hrana za čovjeka.

Evandeosko pripovijedanje bilježi reakciju službenih krugova na ovu antikonformističku poziciju: "Slušajte i razumijte! Ne onečišćuje čovjeka što ulazi u usta, nego što iz usta izlazi - to čovjeka onečišćuje." Tada pristupe k njemu učenici i kažu mu: 'Znaš li da su se farizeji sablaznili kad su čuli tu tvoju riječ?' (Mt 15,10-12).

No o toj točki on nije spreman povući se ili postići kompromis. U kući analitički objašnjava svoju misao: "Ne shvaćate li da čovjeka ne može onečistiti što u nj ulazi jer mu ne ulazi u srce, nego u utrobu te izlazi u zahod?' Još dometnu: 'Što iz čovjeka izlazi, to onečišćuje čovjeka. Ta iznutra, iz srca čovječjega, izlaze zle namisli, bludništva, krađe, ubojstva, preljubi, lakomstva, opakosti, prijevara,

razuzdanost, zlo oko, psovka, uznositost, bezumlje. Sva ta zla iznutra izlaze i onečišćuju čovjeka" (Mk 7,18-23).

Siromaštvo kao sreća

Isus je "politički nekorektan" i kada tvrdi - protiv sve izraelske senzibilnosti - da su bogatstva više rizik nego blagoslov te da se stanje siromaha u duhovnoj viziji smatra povlasticom (usp. Mt 5,3; Lk 6,20-25). Učenici odmah izražavaju svoje čuđenje: "Isus zaokruži pogledom pa će svojim učenicima: 'Kako li će teško imućnici u kraljevstvo Božje.' Učenici ostadoše zapanjeni tim njegovim riječima. Zato im Isus ponovi: 'Djeco, kako je teško u kraljevstvo Božje! Lakše je devi kroz ušice igle nego bogatašu u kraljevstvo Božje.' Oni se još većma snebivahu te će jedan drugome: 'Pa tko se onda može spasiti?'" (Mk 10,23-26).

Osuda razvoda

Razvod, koji su mirno dopustili i prakticirali u Grčkoj, u Rimu te u svim antičkim društvima, nisu osporavali ni u izraelskom svijetu. U najbolju ruku, postojala je različitost u mišljenju između rabinskih škola s obzirom na prihvatljive motive.

Ipak Isus - protiv izričitog odobrenja koje je dopuštao Mojsijev zakon - bez skanjivanja izjavljuje: "Tko otpusti svoju ženu pa se oženi drugom, čini prema prvoj preljub. I ako žena napusti svoga muža pa se uda za drugoga, čini preljub" (Mk 10,11-12). Pojašnjava da se načelo nikada ne može prekršiti, čak ni u korist napuštenog supružnika, koji nije želio raskid: "Tko se god otpuštenom oženi, čini preljub" (Mt 5,32).

Možda se nikada kao u ovom slučaju nije pokazao toliko "politički nekorektan" tako da i učenici sarkazmom reagiraju na taj, po njima, paradoks: "Kažu mu učenici: 'Ako je tako između muža i žene, bolje je ne ženiti se'" (Mt 19,10).

Prijedlog beženstva zbog Kraljevstva nebeskog

Kolika je morala biti njihova smetenost slušajući Gospodinov odgovor u kojem on, umjesto da ga se dojmi paradoks i njihov sarkazam, sa svom ozbiljnošću predlaže kao moguć i poželjan upravo ideal savršene čistoće i to protiv svakog uvjerenja Židova i nežidova. "A on im reče: 'Ne shvaćaju toga svi, nego samo oni kojima je dano. Doista, ima za ženidbu nesposobnih koji se takvi iz utrobe materine rodiše. Ima nesposobnih koje ljudi onesposobiše. A ima nesposobnih koji sami sebe onesposobiše poradi kraljevstva nebeskoga. Tko može shvatiti, neka shvati'" (Mt 19,10-12).

Nikada se u Izraelu nije čulo mišljenje tako protivno općem mišljenju te, čak u upotrijebljenom jeziku, tako provokativno i odbojno.

Skriveno vrelo izvornosti

Odakle Isus crpi svjetlo i energiju nužne kako bi svojim riječima i činima ulio tako sigurnu i tako odvažnu izvornost? Koje skriveno vrelo natapa i obogaćuje misao, odluke, ponašanje ovoga neobičnog "učitelja u Izraelu"? Što sjedinjuje i preobražava sve Kristove izričaje i aktivnosti te ih stavlja u službu naučavanja istine koja, ostajući vjerna drevnoj Objavi, ipak zapanjuje te se nameće upravo po svojoj novosti?

Istraživanje Nazarećaninove psihologije dovelo nas je - kako se vidi - na prag njegove najintimnije tajne. Naše istraživanje, ostajući umjereno i usmjereno, pokušat će nas odvesti do te tajne i to na temelju onoga o čemu su nas izvijestili sveti pisci.

U takvu istraživanju jedna je stvar neposredno očita: sve evanđeoske stranice nam otkrivaju da je srce i središte Isusova nutarnjeg života njegov silan "osjećaj Oca".

Božje očinstvo u starozavjetnoj Objavi

Misliti na Boga kao na oca nije duhovni stav nepoznat među Židovima. Jahvinu očinsku brigu prema Izraelu prorok je Hošea opisao dirljivim slikama koje zaslužuju da ih se prisjetimo:

*"Dok Izrael bijaše dijete, ja ga ljubljah,
i iz Egipta dozvah sina svoga
A ja sam Efrajima hodati učio,
držeći ga za ruke njegove*

Užima za ljude privlačio sam ih, konopcima ljubavi,

*bijah im ko onaj koji u čeljustima njihovim
žvale opušta; nad njega se saginjah i davah
mu jesti" (Hoš 11,1-4).*

Božje očinstvo ovdje je shvaćeno prije svega u odnosu prema čitavom izabranom narodu. "Ja sam otac Izraelu" (Jer 31,9), potvrđuje Stvoritelj u proročkim spisima te mu je to ponekad razlog žaljenja: "Ako sam ja otac, gdje je čast moja?" (Mal 1,6).

"Sin Božji" je i kralj, koji u snazi kraljevskog posvećenja uosobljuje i predstavlja čitav narod: "On će me zvati: 'Oče moj, Bože moj i hridi spasa mojega'" (Ps 89,27).

Naravno da se od toga prelazi na uvjerenje da je Bog Izraelov "otac sirota i branitelj udovica" (Ps 86,6) te "kako se otac smiluje dječici, tako se Gospodin smiluje onima što ga se boje" (Ps 103,13). Tako se dolazi do individualne perspektive, po kojoj se svaki pravednik može pohvaliti da ima "Boga za oca" (usp. Ps 2,7).

Osjećaj Oca u Kristovoj duši

Nitko ipak u Izraelu nije nikada imao iskustvo Božjega očinstva tako jasno i prodorno da bi ga se moglo usporediti s Isusovim iskustvom. Ljubazno i toplo podsjećanje na Oca obilježava svaki njegov govor, svaki njegov čin, svaki njegov čas: ne postoji ni jedna stranica u evanđeljima koja ne bi o tome svjedočila.

"Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega?" (Lk 2,49), prva je izreka sakupljena s njegovih usana i dalje predana. Posljednja je: "Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj" (Lk 23,46). Između prve i posljednje svaki njegov govor, može se reći, ili je govor Ocu ili je govor o Ocu i njegovu planu spasenja.

Kako bi se zadržao s Ocem u udobnosti i s potpunom pozornošću - tj. kako bi molio - Isus ljubomorno čuva vrijeme šutnje i osamljenosti u danu prenatrpanom poslom. Moli u trenutku krštenja u Jordanu (usp. Lk 3,21); moli prije nego što će intervenirati u korist unesrećenih koje mu dovode (usp. Mk 7,34; 9,29; Iv 11,41; Mt 14,19 itd.); moli cijelu noć prije izbora apostola (usp. Lk 6,12-15); dugo moli po završetku posljednje večere (usp. Iv 17,1-26); moli kako bi se pripravio na strahotnu kušnju muke (usp. Mt 26,36-42; Mk 14,32-39; Lk 22,39-46).

Corbyn Rhodes prema slici Paul Gauguin, *Isus ina Maslinskoj gori*, <https://www.saatchiart.com/>

Isusova molitva

Što je govorio Ocu u onim razgovorima? Svi temeljni osjećaji koji su bitni u ispravnoj molitvi stvorenja bili su prisutni i u njegovoj molitvi:

- klanjanje i hvala (usp. Mt 11,25: eksomologoumai);
- zahvaljivanje (usp. Iv 11,41: euharisto);
- molitva za Božju slavu (usp. Iv 12,28: "Oče, proslavi ime svoje");
- molitva za prijatelje (usp. Iv 11,11: "sačuvaj ih u svome imenu koje si mi dao");
- molitva za neprijatelje (usp. Lk 23,34: "Oče, oprosti im jer ne znaju što čine").

Ono čega u njemu nema jest kajanje, pitanje oprosta, uznemirenost i drhtanje koji obuzimaju svaki duh koji nije površan kada se stavi i osjeti pred licem onoga koji je "svet", tj. transcendentan, vječan, neizmjeran. Takvo stanje duše nalazimo, primjerice, u viđenju koje je prorok Izaija imao u hramu (usp. Iz 6,5). O tome u Isusovim molitvama nema ni najmanjega traga.

Živa samoća

Postaje jasno, dakle, kako je Isus mogao mirno osporiti čak i najpotkrepljenija mišljenja i društvena ponašanja od svih prihvaćena: upravo mu je sinovsko zajedništvo

s Bogom davalo svjetlost koja nadilazi svaku čisto ljudsku logiku te snagu koja mu je omogućavala da smireno zauzme i zadrži neomiljene i samotne stavove.

Evandeosko pripovijedanje, štoviše, bilježi lakoću i zadovoljstvo s kojima se on povlači u osamu, nadasve kada ne želi dopustiti da ga se uvjetuje perspektivama koje su mu strane: "Povuče se ponovno u goru, posve sam" (usp. Iv 6,15). S druge strane, njegova samoća nikada nije osamljenost: "Ja nisam sam, jer Otac je sa mnom" (Iv 16,32; usp. također Iv 8,16.29).

"Da, Oče"

Ono što mu je zaista na srcu jest suglasje s Ocem i savršeno prijanjanje uz njegovu volju. To ga podržava te mu daje snagu: "Jelo je moje vršiti volju onoga koji me posla i dovršiti djelo njegovo" (Iv 3,34).

Vršiti volju Božju nije uvijek bezbolan i ugodan pothvat, čak ni za njega. To nam na dramatičan način otkriva agonija Getsemanija: "Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoiđe ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti" (Mt 26,39).

Pisac Poslanice Hebrejima nudi toliko dojmljivu događaju daljnje dragocjeno svjedočanstvo, dodajući opažanje koje nas možda iznenađuje, ali nije neočekivano: "On je u dane svoga zemaljskog života sa silnim

vapajem i suzama prikazivao molitve i prošnje Onome koji ga je mogao spasiti od smrti. I bi uslišan zbog svoje predanosti: premda je Sin, iz onoga što prepati, naviknu slušati" (Heb 5,7-8).

"Da, Oče" (usp. Mt 11,26: nai ho Pater): ova mala riječ koju čujemo na Gospodinovim usnama možda je najbolji sažetak svega njegova nutarnjeg svijeta i tajno vrelo svega što je rekao i učinio.

Sveti Pavao vjerojatno ništa drugo ne želi reći kada piše: "Isus Krist nije bio 'Da!' i 'Ne!' nego u njemu bijaše 'Da!'" (2 Kor 1,19).

Stvoritelj koji ljubi

Stom jasnoćom i postojanošću dodijeliti Bogu Izraelovu naslov "oče" u stvari znači sa svim njenim implikacijama ozbiljno uzeti židovsku nauku o podrijetlu svih stvari od Jahve. Nadasve znači biti svjestan primarne važnosti Stvoriteljeve ljubavi prema djelu njegovih ruku.

"Otac vas ljubi" (Iv 16,27): ovo je najjednostavnija i izvanredna istina koju Gospodin svojim učenicima ostavlja gotovo kao svoju osobitu baštinu.

Isusov Bog je Bog koji se iz ljubavi brine za sve što je pozvao u postojanje, čak o pticama nebeskim i cvjetovima poljskim (usp. Mt 6,26-30). A još više ljubi Adamovu djecu te se o njima brine, bez obzira na njihovo ponašanje: "daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima" (usp. Mt 5,45).

Sveti će Ivan, u svojoj prvoj poslanici, pronaći bitnu formulu kojom će na najsžetiji mogući način izraziti teološku viziju svoga Učitelja: "Bog je ljubav" (1 Iv4,8).

Naš odgovor ljubavi

Budući da je pravedno da sinovi nalikuju na oca, iz ovakva poimanja Boga proizlazi za nas ideal života: "Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski" (Mt 5,48). Očito se radi o nedostiživu cilju, izrečenu na paradoksalan način. No, na snažan se način želi reći da i u našem djelovanju, slično kao u Božjem, sve mora biti nadahnuto ljubavlju.

Stoga Isus poučava: "Budite milosrdni, kao što je milosrdan Otac vaš" (usp. Lk 6,36) te stiže do krajnje preporuke: "Dajem vam novu zapovijed da ljubite jedni druge" (usp. Iv 16,34).

Nadasve je pravedno da se na ljubav odgovori ljubavlju: Očeva ljubav prema djeci potiče i zahtijeva ljubav djece prema Ocu. Tu se nalazi bit religije, a ne u potanku popisu zapovijedi i obreda.

Ne čudi nas, dakle, odlučnost kojom Nazarećanin utvrđuje što bi bilo srce i sažetak svega onoga što je Bog govorio Izraelu: "Jedan od njih, zakonoznanac, da ga iskuša, upita: 'Učitelju, koja je zapovijed najveća u Zakonu?' A on mu reče: 'Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga. O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci'" (Mt 22,35-40).

Mali vjeronaučni leksikon

Kustodija

Kustodija, latinski *custodia*: *straža, skrovište, zaklon*.

- Kameni ormarić smješten u zidu svetišta crkve u kojem se od XII. do XVI. st. čuvao euharistijski kruh.
- Metalna kutijica u kojoj se nosi pričest bolesnicima.
- Metalna kutija u koju se (od XVI. st.) pohranjuje lunula s hostijom kad nije u pokaznici, a čuva se u svetohraništu.
- U katolicizmu, redovnička pokrajina (najčešće franjevačka) od barem četiriju samostana; njome upravlja kustod.

Kustos ili kustod

Kustos ili kustod, latinski *custos*: *čuvar, nadzornik*.

- U katolicizmu, kanonik koji obavlja nadzor nad katedralom ili redovnik svećenik koji nadzire samostan i crkvu.
- U franjevac, predstojnik kustodije.

Kušnja

Kušnja, latinski *tentatio*, vanjska prigoda ili duševno stanje koji uvjetuju čovjekovu slobodnu odluku, moralnu ili religioznu. Kušnja je pozitivna strana napasti, prilika u kojoj čovjek okušava svoju slobodnu usmjerenost prema moralnoj ili religijskoj vrijednosti. Po biblijskom učenju Sotona čovjeka napastuje, Bog ga kuša. Dopuštajući kušnju (izazov zavodljive protuvrijednosti, patnja, bolest, smrt) Bog čovjeku pruža šansu da se osobnije opredijeli za neku vrijednost. Tako je Isus bio kušan u pustinji, Job u porazu i nevolji.

Kvazireligija

Kvazireligija, latinski *quasi*: *kao da + religija*, u religiologiji, svjetonazor koji po sebi nije religija, ali funkcionira kao religija. U tom smislu neke suvremene ideologije (integralni nacionalizam, fašizam, nacizam i komunizam) u svojim sljedbenika zamjenjuju njihovu nekadašnju religiju.

Kvirin Sisački

Kvirin Sisački, svetac, biskup i mučenik (? - ?, 303). Bio je biskup Siscije (Sisak). Mučen u Sabariji (Szombathely u Mađarskoj), tadašnja Prva Panonija, tako što mu je o vrat vezan kamen (poslije prisutan u ikonografiji) te je bačen u rijeku. U doba cara Konstantina njemu u čast podignuta je bazilika u Sabariji. Krajem V. st. njegove relikvije prenesene su u Rim (katakombe sv. Sebastijana, poslije sv. Marije preko Tibera). Zaštitnik je Sisačke i Krčke biskupije. Njegovo je mučeništvo opjevao Prudencije (oko 410). Blagdan: 4. lipnja.

Stefan Wincenty Frelichowski

23. veljače

Blaženi Stefan Wincenty Frelichowski, poljski svećenik i mučenik, rođen je 22. siječnja 1913. u Chełmży (Kujawsko-pomorsko vojvodstvo) u pobožnoj obitelji, kao jedan od šestero djece pekara i slastičara Ludwika Frelichowskog i njegove supruge Marte Olszewske. U djetinjstvu je rado ministrirao i bio član Marijine kongregacije, a od 1927. bio je vrlo aktivan u izviđačima.

Osnovnu školu i gimnaziju završio je u rodnoj Chełmży, a nakon mature primljen je u sjemenište u Pelplinu (Pomorsko vojvodstvo). Bio je jedan od najboljih učenika, svestrano nadaren i aktivan na svim stranama, a i dalje se naročito isticao u poljskoj izviđačkoj organizaciji, u kojoj je obavljao visoke dužnosti sve do nacističke okupacije Poljske.

Za svećenika je zaređen 14. ožujka 1937. u Pelplinu, služio kao kapelan i osobni tajnik chełmińskog biskupa Stanisława Wojciecha Okoniewskog, a od 1. lipnja 1938. djelovao kao župnik u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Toruńu (Kujawsko-pomorsko vojvodstvo).

U narodu je bio poznat kao uzoran svećenik, prijatelj djece i mladeži te zaštitnik bolesnika i nevoljnika. Uređivao je i župne novine. Njemački nacistički okupatori uhitili su ga 11. rujna 1939. Bio im je posebno opasan zbog djelovanja u izviđačkoj organizaciji i zbog velikog utjecaja na mladež. Najprije je bio zatvoren u Toruńu, a od 8. siječnja 1940. u logoru Neufahrwasser kod Gdańska. Premješten je zatim u koncentracijske logore Stutthof (Sztutowo) i Grenzdorf kod Gdańska, a potom u Sachsenhausen kod Berlina.

Velečasni Stefan nije svoje pastirske dužnosti zanemario ni u logorima. Tajno je organizirao zajedničke molitve u zatvorskim ćelijama, brinuo za bolesne zatvorenike i u tajnosti ispovijedao.

Nacistički zlotvori neprestano su ga duševno i tjelesno zlostavljali, izgladnjivali i ponižavali. Njemu nikada ništa nije bilo teško i sve je tegobe podnosio uz osmijeh, a utjehu je nalazio u molitvi i čvrstoj vjeri u Krista Gospodina.

Na Uskrs je čak uspio služiti mise. Krajem 1940. premješten je u zloglasni koncentracijski logor Dachau (gornja Bavarska), gdje je u izuzetno teškim uvjetima nastavio obavljati svoje svećeničke dužnosti. Na prijelazu iz 1944. u 1945. u logoru je izbila epidemija tifusa. Logorske vlasti nimalo se nisu trudile suzbiti zarazu pa su zatvorenici brzo obolijevali i umirali. Velečasni Stefan zdušno je pomagao bolesnicima, zajedno s ostalim svećenicima u logoru. Na kraju se i sam razbolio i preminuo 23. veljače 1945., a njegovo tijelo spaljeno je u Dachau.

Blaženim ga je 7. lipnja 1999. proglasio papa Ivan Pavao II., za vrijeme svojeg boravka u Toruńu.

Zaštitnik je poljskih izviđača te mnogih poljskih škola, župa, crkava i kapela.

<https://www.velecasnisudac.com/>

NAŠI POKOJNI

SEMIR BABIĆ,

PU primorsko - goranska, u službi, Rupa - Pasjak, 24. veljače 1994.

PERICA ROSANDIĆ,

PU brodsko - posavska, Slavonski Brod, 24. veljače 1994.

CHRISTIAN IVKOVIĆ,

PU zagrebačka, 24. veljače 1992.

POČIVALI U MIRU!